

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. An qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare sine sacristificij applicatione, vt vulgò dicitur, Con la sola presenza, possit aliud stipendium pro illa Missa accipere, & alteri applicare? Ex p. 2. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nita Confessoriorum, tom. 1. lib. 1. tract. 10. de Eucharist. num. 14. Vigiers 3. part. quest. 83. dub. 12. n. 61. Metcerum de Sacrament. quest. 83. dub. 5. num. 9. & novissimè Dicastillo de Sacramentis tom. 1. tractatu 5. disp. 2. dub. 3. num. 47. qui asserit, posse offerri Missam pro bono ipso infidelium, vel spirituali, vel etiam temporalis, vel in communi, vel in particulari, pro hac, aut illa natione, vel persona. Quod probatur ex usu veteris legis, in qua fiebat sacrificia, ut pro Dario, 1. Esdra 6. pro Spartiatis, 1. Machab. 12. pro Heliodoro, 2. Machab. 3. quia ratio sacrificij non erat tunc limitata: Ergo idem nunc licet propter eandem causam, quia nostrum sacrificium magis sufficiens, & magis uniuersale existit, quia sacrificium creuentum pro omnibus, quoad sufficiens, fuit oblatum à Christo. Sed istud non est minus uniuersale quoad efficaciam: ergo. Neque hoc est omnino alienum ab usu Ecclesie; nam ita factum esse in Ecclesia, ex multis Sanctis Patribus probant Henriquez, & Suarez ubi supra, & ita intelligunt Paulum 1. ad Timotheum 2. ubi præcipit aut commendat orationes, & oblationes pro omnibus fieri, & pro Regibus, qui tunc infideles erant. Quem locum omnes Græci, & Latini Patres interpretantur de obsecrationibus quæ sunt in Missa, & oblatione impetratoria.

5. Verum licet hanc opinionem affirmatiuam, ut dixi, existimem esse probabilem; non tamen admittenda videtur opinio Patris Tamburini, videlicet, posse Sacerdotem recipere stipendium ab infideli, ut ei sacrificium Missæ applicet. Et ratio est, nam infidelis, dando stipendium pro Missa, præberet stipendium certum credens, quod sit capax fructus sacrificij Missæ, ut suppono, maxime si ad hoc faciendum à Sacerdote induceretur: & Sacerdos ei præberet fructum incertum: Nam (ut visum est, nec negari potest) opinio contraria, quam ego teneo, negat pro infidelibus posse offerri sacrificium Missæ. Quod confirmatur autoritate ipsius Patris Tamburini: nam ubi supra lib. 3. cap. 1. §. 3. num. 67. verè, & rectè docuit, Sacerdotem non posse accipere stipendium pro Missa dicenda, & applicare fructum Missæ ipsi Sacerdoti proprium; & adducit rationem: quia, quod talis fructus sit alteri applicabilis, est res factis incerta: Fideles autem, cum afferunt stipem certam, non sunt fructui incerto satisfaciendi. Ergo idem debebat docere in casu quo sacerdos acciperet stipendium ab infideli pro Missa dicenda: nam ut visum est, sacrificium Missæ posse infidelibus applicari, res factis incerta est, unde infidelis si seiret hoc, stipendium non daret. Et idè Dicastillus ubi supra, tractat. 2. disp. 1. dub. 9. num. 219. optinè, & verè docet Sacerdotem peccare contra Iustitiam exhibendo pro certo stipendio munera incerta, & fructus missæ incertos, stante opinione probabilis tantum: nam qui dat certum stipendium, nullo modo vult se subicere incertitudini opinionum. Ita ille, quæ omnia applicanda sunt in casu nostro. Ergo. Opinione tamen Tamburini admitterem in casu quo infidelis seiret diuersitatem opinionum, quæ in ter Doctores exant, vel hoc Sacerdos inueneret: tunc quidem posse recipere stipendium pro Missa dicenda, non dubito.

6. Et idè ex dictis refellendus est novissimè Pater Leandrus ubi supra de Sacrament. tom. 2. tractat. 8. disp. 4. quest. 10. asserens posse sacerdotem duas pias tantias accipere pro eadem Missa: vnam quatenus applicat fructum Missæ medium, quem pro determinatis personis ex usu Ecclesie celebrans offerre solet: & alteram, quatenus applicat alteri fructum sibi proprium, cui ipse renunciat, & alteri cedit. Sed hanc opinionem, Cardinalis Lugo, & ego cum mol-

tis aliis sepius improbauimus: & improbat Tamburinus, & Dicastillo ubi supra, & novissimè Antonius Ruteus ex Ordine Minorum, de Sacrificio Missæ. 1. disp. 1. quest. 2. dub. 2. num. 7. ubi sic ait: Quæres, si verum est, Sacerdotem posse fructum ex opere operato specialiter sibi prouenientem alteri pro libro applicare: an vnica Missa possit satisfacere duobus stipendiis, applicando vni fructum medium, qui communiter applicatur, & alteri fructum hunc specialem sibi proprium: Respondeo nullo modo licere: Primò, quia fructus hic nullus est, cum Sacerdos est in mortalitate, ideoque fructus huic applicatus esset incertus, & sæpè nullus, cum tamen fructum aliquem certum applicare teneatur. Secundò, ignota est quantitas huius fructus, quem puto maiorem fructu medio. Denique, qui dato stipendio rogat Missam, intendit sibi applicari fructum medium, qui communiter applicatur ei, pro quo offertur sacrificium; & Sacerdos recipiens elemosynam, tacitè ad id se obligat: ideoque licet applicare fructum hunc specialem duorum sacrificiorum, non satisfacere obligationi. Ita ille, cui adde, me citato Auerfani de Sacramento Eucharist. quest. 11. sectione 10. Caspensem in cursu Theologico tom. 2. tract. 23. disp. 3. sectione 8. num. 109. & me citato Garciam in Summa morali; tractatu 2. difficultate 10. dubit. 4. num. 14. & 15. & præter rationes adductas, præcipua est; quia qui dat stipendium pro Missa, intendit, & vult sibi applicari valorem certum; non autem incertum, & dubium, & manentem sub opinione Doctorum: incertum autem est, an Sacerdos possit illam partem in illum transferre: similiter est incertum, & valdè dubium, an habeat effectum ex opere operato, etiam quoad satisfactiorem. Ergo, &c.

7. Reassumendo itaque omnia quæ dicta sunt in hac Resolutione assero, Sacerdotem non posse pro infidelibus directè sacrificium Missæ in personam Christi, & Ecclesie pro ipsis offerre, ut fructum ex opere operato in illis habeat; atque adèd non posse ex illis consuetum stipendium accipere pro Missa dicenda.

RESOL. XLIII.

An qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare sine sacrificij applicatione, ut vulgò dicitur, Con la sola, præsenz, possit aliud stipendium pro illa Missa accipere, & alteri applicare? Ex part. 2. tract. 14. Refol. 80.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Alphonsus de Leone, vir huius literaturæ consultius, in tract. de Iubileo part. 3. quest. 20. num. 27. Vbi sic asserit. Quando datur stipendium, non pro applicatione sacrificij, sed pro cultu Ecclesie, vel commoditate populi: tunc potest Sacerdos aliam elemosynam accipere pro applicatione sacrificij, ab eoque peccato & obligatione restitutionis. In dubio autem non præsumitur datum, vel relictum pro cultu Ecclesie, sed pro applicatione sacrificij, nisi aliud constet ex claris verbis testatoris, vel circumstantiis personarum. Unde cum fratres in Oratorio, seu eorum Ecclesia faciunt celebrare festis diebus, vel ob commoditatè ipsorum, ut Missam audiant, & ibi communi-cent, & aut ob commoditatem gentis vicinæ absque alia expressione: non intelliguntur sacrificij applicatione velle, ut in praxi vidi multoties consultum, & practicum à viris timoratis & doctis. Ita ille. Et antea hanc sententiam docuerunt etiam Fraxinellus de oblig. Sacerd. sect. 4. concl. 4. §. 8. & Homobon. de Bonis de exam. eccles. part. 1. tract. 2. c. 13. quest. 121.

recitante lege infra doctrinam § vult. Refolutio. 129.

Sup. hoc in tribus Ref. seqq. & supr. in Ref. 27. §. vlt. & in Ref. 39. §. Adde, & in Ref. 42. eusdem in §. Nota hic.

2. Sed his non obstantibus, nouissimè negatiua sententiam tenet Gauantus in *comm. ad rubr. Missalis rom. 1. p. 3. tit. 1. n. 5.* vbi ita ait. Qui tenetur alicubi celebrare absque applicatione Sacrificij ad diuinum cultum tantum. ita debet ibi celebrare, vt nullo modo accipiat stipendium ab alio, vt illi applicet Sacrificium sibi liberum, quod expresse vetuit sacra Concilij Tridentini Congregatio in Declarationibus Decreti de celeb. Miss. sub Urbano VIII. emanati. Ita Gauant. Verba verò sacre Cōgregationis hæc sunt. Ad quartum respondetur, Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare, ratione Beneficij, seu Capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique obligationi satisfacere. In quibus verbis sacra Congregatio absolutè, & sine vlla distinctione videtur prohibere Sacerdotibus, ne pro vna Missa duplicatū stipendium accipiant; vnde corruecit etiam opinio posita supra in resol. 14. Ratio horum omnium esse potest, quia stipendium non datur pro Sacrificio ipso, & fructu spirituali: nam hoc esset simonia, sed exhibetur pro labore extrinseco, quod est pretio aestimabile. Vnde Episcopus, his omnibus consideratis, statuit quantitatem iusti stipendij. Ergo vna Missa non meretur, nisi vnicui stipendium iuxta Episcopi taxationem, nisi occurrerent aliæ circumstantiæ, quas supponimus non accidere in casu nostro.

Quæ hic est supra Ref. 38. & in alijs eius annot. primæ.

RESOL. XLIV.

An, qui tenetur in aliqua Ecclesia celebrare, vt vulgò dicitur: Con la sola presenza, possit aliud stipendium pro illa Missa accipere, & alteri applicare? Ex p. 4. tit. 4. & Misc. Ref. 16.

§. 1. **P**RO affirmatiua & negatiua sententia in *part. 1. tract. 14. resol. 80.* adduxi aliquos Doctores, & pro affirmatiua sententia etiam post decreta Sanctiss. D.N. Urbani VIII. stat Bartholomæus à S. Faustino in *tract. de Iubileo lib. 1. g. 81.* vbi sic ait. Quando Sacerdoti datur stipendium non pro applicatione sacrificij, sed pro cultu Dei, vel commoditate populi, potest tuta conscientia aliud stipendium accipere pro applicatione sacrificij. Hinc constatres qui faciunt in Oratorio celebrare diebus festiuis, vel ob commoditatem ipsorum, vt Missam audiant, aut ob commoditatē vicinæ gentis absque alia expressione, non intelligantur sacrificij applicationem velle. Ita ille, & nouissimè in terminis dictorum decretorum Urbani VIII. hanc etiam opinionem tenet Ludouicus à Cruce in *expositione Bullæ Cruciatæ, disp. 3. dub. 19. n. 2.* vbi sic ait. Nec dictis obest declaratio sacre Congregationis sub anno 1626. dum ait, Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficij, capellæ, legati, aut salarij, si elemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa vtrique oneri satisfacere. Respondetur enim intelligi dum Sacerdotes prædicti celebrare tenentur pro peculiari alicuius intentione. Hæc ille. Et tandem hanc sententiam non obstante decreto Urbani VIII. nouissimè doceretiam Homobonus de Bonis in *consult. cas. conscient. vol. 2. part. 5. respons. 63.* Vnde corruit argumentum quod Gauantus pro sua adducebat sententia, nempe Cardinales Concilij sic determinasse, nam eorum responsio non intelligitur in casu nostro, quando Sacerdos non habet obligationem peculiarem applicandi valorem pro alicuius intentione: vide etiam Fraxinellum in *editione nouissima de Sacerd. obligat. ad dicendam Missam, sect. 4. concl. 6. §. 8. num. 1.*

Quæ hic est Ref. antecedens & in duabus Ref. seq. & supra in Ref. 17. §. vlt. & in Ref. 39. §. Adde. & in Ref. 41. cursum in §. Nota hic.

2. Verùm his non obstantibus sententiam negatiua & nouissimè tueret & docet doctus Augullinus Barbofa in *tract. de officio Parochi, cap. 11. num. 1. 1.* & pro hac sententia adducit aliam decisionem sacre Congregationis diuersam ab illa, quam attulit Gauantus editam die 1. Septemb. 1629. Vnde immerito Turrianus in *select. part. 2. disp. 31. dub. 16.* asseruit hanc sententiam nullam habere probabilitatem, & procedere ex ignorantia; sed iste author, vt alibi didicimus, rigidè, se gerit in censurandis aliorum opinionibus, vt docti viri eiusdemmet Societatis fatentur.

RESOL. XLV.

An quando solum constat Capellanum teneri quotidie celebrare in tali Ecclesia, vel Altari, tenetur applicare valorem Missæ pro Fundatore Capellanæ? Ex p. 4. tit. 6. & Misc. 1. Ref. 13.

§. 1. **H**Æc dubitatio habet locum præsertim in antiquis Capellanis, quæ quibus conditiõibus seu oneribus fundatæ fuerint ignorantur, sed solum certum esse potest ex antiquo vsu, & sacris obligationibus in tali Altari tot Missas in anno, seu hebdomada, vel die celebrandas. Et quidem in tali casu negatiua sententiam circa questionem propositam tenet Philibertus Marchinus de Sacramentis *Ordinis tract. 2. part. 2. cap. 27. n. 5. & seq.* Vnde etiam non esse Sacerdotem onerandum applicatione Sacrificij, nisi manifestè constet de tali obligatione, & consequenter posse alteri fructum Missæ applicare, & nouum stipendium accipere. Et ratio est; quia in leg. quidquid adstringenda s. de verb. oblig. hæc verba habentur. Quicquid adstringenda obligationis causa dictum est, id, nisi palam verbis exprimitur, omisum est intelligendum est, aut certè secundum promissorem interpretatur, quia stipulatori liberum fuit verba late conpre. Sic ibi. Hinc ortum fuit illud axioma. Proposium mente retentum nihil operatur. Ergo si fundator non se declarauit per verba importantia Missæ fructum, nulla oritur in Capellano obligatio ad illius applicationem, & sibi fundator debet imputare, si mentem suam non aperuit: imò in dubio præsumendum est, si voluisset, vtrique declarasset. Secundo, lex quilibet et si iusta, non ligat subditum, nisi sit ei sufficienter promulgata & intimata, seu nisi habeat claram legis notitiam: sed onus applicandi sacrificium est quasi lex priuata, & contractus quidam onerosus, qui expressa contrahentium voluntate perficitur. Ergo Sacerdos non est onerandus onere applicationis sacrificij, nisi habeat claram de illo notitiam. Tertio in dubio melior est conditio possidentis suam libertatem. Ita Marchinus.

2. Sed contrariam sententiam docet Bonacina de Sacramentis *disp. 4. quest. vlt. punct. 7. §. 2. n. 1.* Gauantus in *Rubr. Missalis part. 3. tit. 1. n. 5.* Homobonus in *Exam. Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. quest. 1. n. 1. sine.* Quibus adde nouissimè Ghilinum in *summar. Missæ celebratio, num. 23.* vbi sic ait. Quando nullo modo constat de fundatione Capellanæ, cum nulla reperitur scriptura, sed solum constat ipsum Capellanum teneri quotidie celebrare in tali Ecclesia, vel in tali altari, tenetur obtinens Capellaniam Missæ valorem applicare pro fundatore Capellanæ. Ratio est, quia fundator censetur sibi voluisse conferre omni meliori modo, applicando sibi Missæ valorem, cum agatur de salute anime, de qua præsumendum est vnumquemque curam habere, & etiam quia Capellanæ regulariter loquendo solent institui eum onere applicandi Missæ sacrificij pro fundatore. §.